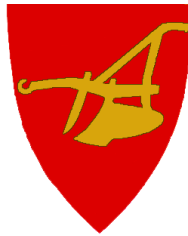

Forvaltningsplan for statlig sikra
friluftslivsområder

Hjertøya, Balsfjord kommune
2020-2030

Forvaltningsplanen for det statlig sikra friluftsområdet Hjertøya gir en beskrivelse av de friluftsmessige verdiene, og kommer med forslag på evt tiltak og tilrettelegging for friluftslivet. Tiltakene skal ivareta og utvikle det statlig sikra friluftsområdet slik at de regionale friluftsjnteressene og hensynet til tilgjengeligheten ivaretas, samtidig som det tas hensyn til stedets karakter, historie og natur. Planen baserer seg på feltbefaringer med Balsfjord kommune og/eller de som har ansvar for bruk, forvaltning og drift av friluftsområdet.

Naturbase: FS00000389

Forsidebilde

Toril Skoglund v/Ishavskysten friluftsråd

Forvaltningsplanen utarbeidet av

Maja Sjöskog Kvalvik/Ishavskysten friluftsråd, i samarbeid med Kurt Klaussen og Balsfjord kommune

Fakta om kommunen pr 01.10.2019

Antall innbyggere	Ant innbyggere per km2	Antall statlig sikra friluftslivsområder	Andre friluftslivs-områder (antall)
5 590 ^a	4	3 ^b	107 ^c

^a Kilde: Statistisk sentralbyrå (2. kvartal 2019)

^b Kilde: Naturbase

^c Kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Balsfjord kommune 2017. Antall avgrensede friluftsområder.

Innhold

Innhold	4
1. Bakgrunn	5
2. Forvaltningsplanens målsetning.....	6
3. Kart over området	7
4. Områdebeskrivelse/status	9
6. Behov for tiltak i planperioden.....	11
7. Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området.....	12
9. Driftsplan for planperioden	13
10. Fotografier.....	14

1. Bakgrunn

Hjertøya er en liten hjerteformet øy som ligger skjermet innerst i Nordfjorden i Balsfjord kommune. Området er det eneste område ved sjøen i Balsfjord kommune som er sikret og kjøpt opp til friluftsliv med statlige midler. Området ble kjøpt i 1984, og ble da avsatt som et LNF-område i reguleringsplanen. Det er staten ved Klima- og miljødepartementet som eier området.

Opprinnelige eiere var gnr/bnr 95/1 og 95/2 ved hhv. eiere Karl Johansen og Ole Kristensen (de nærmeste opprinnelige gårdene på sørsida). Øya ble før sikringen brukt til å greie fiskenøter, samt til værbeite om sommeren. Hjertøya ble solgt til forretningsmannen Arvid Kristiansen i Tromsø pr 1.11.1968. Han gikk senere konkurs, og Distriktenes Utbyggingsfond (DUF) hadde pant i boet. Slik fikk staten hand om øya. Sist på 1980-tallet ble det foretatt noe hogst på øya. Geir Kristensen tok ut ca. 30 m³ lauvtrevirke. Øya har vært helt skogfri tidligere (pga beiting?), men i dag står spredt lauvskog på øya sammen med noe tilplanting av gran.

Øya er viktig hekkeplass for bl.a. ærfugl, gås og måkearter. Det praktiseres ilandstigningsforbud fra isgang til St. Hans. Kurt Klaussen har i dag vær på øya om sommeren, og av og til brukes også øya til beite av andre med sau eller geit.

2. Forvaltningsplanens målsetning

Et område karakteriseres som sikret når det offentlige (stat, kommune/friluftsråd eller fylkeskommune) har skaffet seg rådighet over arealet som friluftslivsområde ved erverv/kjøp eller ved avtale om varig bruksrett (servituttavtale). For å få statlig støtte til tilrettelegging av statlig sikra friluftslivsområde, stilles det fra og med 2013 krav om at det er utarbeidet forvaltningsplan for friluftslivsområdet. Gjennom utarbeiding av forvaltningsplan blir behovet for tilrettelegging av området grundig vurdert.

De statlige sikra friluftsområdene skal være tilgjengelige, attraktive og naturpregete. Friluftsområdet Hjertøya skal på en måte som tar hensyn til stedets karakter, historie og natur, være et attraktivt friluftsområde tilgjengelig for allmennheten. Forvaltningsplanen skal avklare ansvarsforhold og framdrift for ulike tiltak, samt anslå kostnad for tilretteleggingstiltak og drift.

Fylkeskommunen skal som statens representant som grunneier og servitutthaver (rettighetshaver) vurdere om tiltakene kan gjennomføres i de statlige friluftslivsområdene. Fylkeskommunens aksept er da å regne for grunneiers aksept for gjennomføring av tiltaket. I servituttområder er det å regne for rettighetshavers aksept for gjennomføring av tiltaket. En godkjenning blir da gitt under forutsetning av at tiltaket:

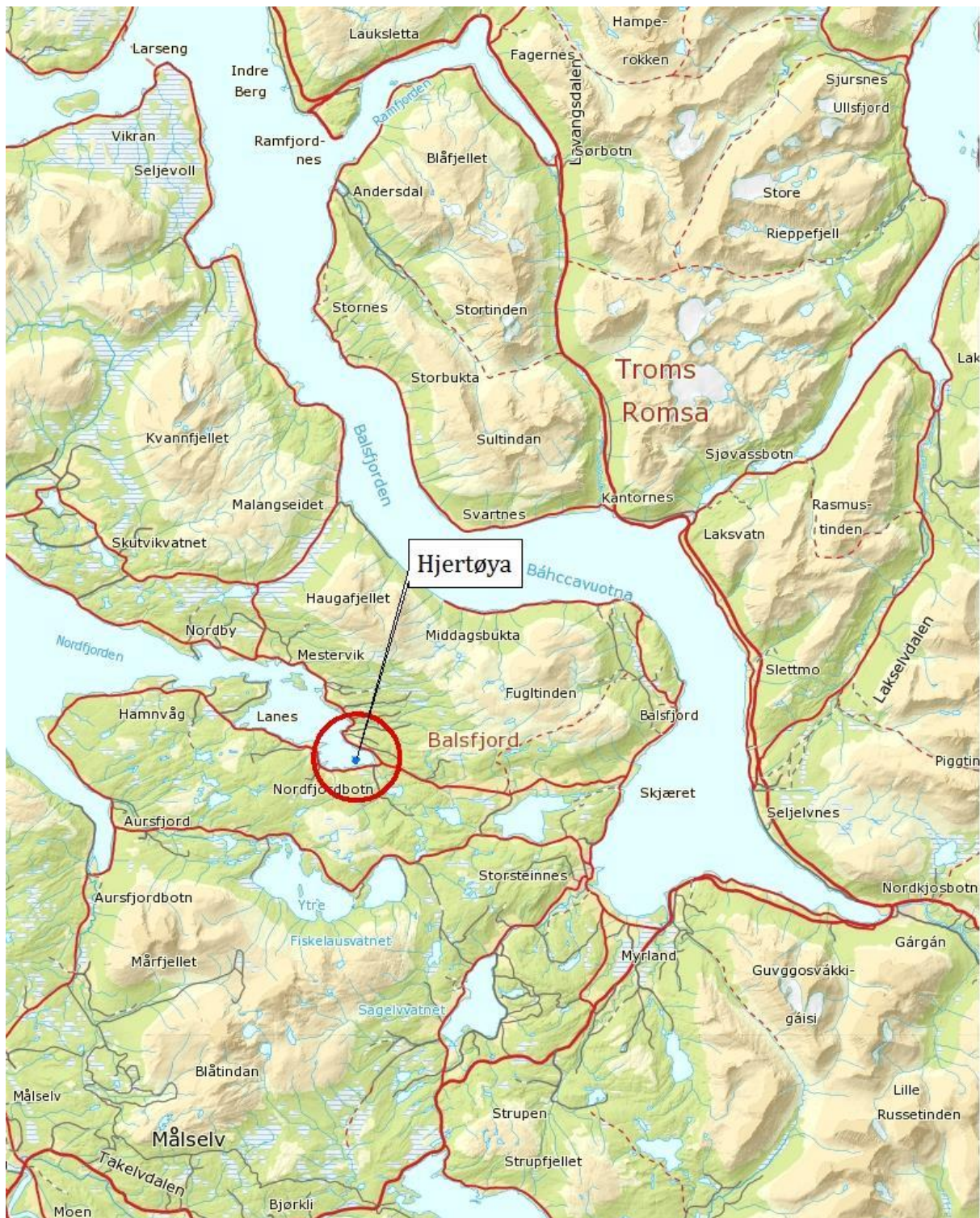
- er i tråd med formålet for sikringen
- utføres på en naturvennlig måte
- ikke er ødeleggende for biologisk mangfold og kulturminner

I tillegg er det en forutsetning at alle andre nødvendige tillatelser blir innhentet før gjennomføring av tiltaket.

I områder som er statlig sikra kan staten gi økonomisk støtte til opparbeiding, tilrettelegging, vedlikehold og skjøtsel. Aktuelle tiltak er for eksempel informasjonstavler, tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne, opparbeiding av turveier og turstier, plasser for parkering, toalett og renovasjonsordning, badebrygge, tilplantning mv. Skjøtsel er tiltak som blir gjennomført på økologisk grunnlag, for å opprettholde en bestemt natur- eller kulturtilstand. Tilskuddsordningen er forbeholdt kommuner og interkommunale friluftsråd, og søknad sendes til fylkeskommunen. Det gis ikke statlig støtte til drift av friluftslivsområder. Eksempler på driftsoppgaver er plenklipping og tømning av søppel.

Det *formelle* ansvaret for drift og tilsyn med friluftslivsområdet har kommunen eller friluftsrådet (i noen få tilfeller fylkeskommunen). Drifts- og tilsynsansvaret omfatter daglig tilsyn, holde orden i området, etablering av tilretteleggingstiltak, drift og vedlikehold av eksisterende tilretteleggingstiltak og atkomstveier, vedlikehold av informasjonsskilt o.l. Det er ikke noe i veien for at det *praktiske* drifts- og tilsynsansvaret kan overlates til for eksempel en ideell organisasjon eller velforening gjennom egen avtale, men slike avtaler fritar ikke kommunen eller friluftsrådet (ev. fylkeskommunen) fra det formelle ansvaret.

3. Kart over området

Det statlig sikra friluftsområdet Hjertøya ligger skjermet innerst i Nordfjorden i Balsfjord kommune.
(Kart: Ishavskysten friluftsråd)

Eiendommen nås med egen båt, med Nylund som det nærmest beliggende utgangspunktet på fastlandet i sør. Det er ikke tilrettelagt for båtplass, men det er etablert et båtutsett og p-plass som er fritt for alle å bruke på eiendom Gnr/Bnr 97/11. (Kart: Ishavskysten friluftsråd)

Flybilde viser eiendomsgrense for Gnr/Bnr 95/33 som utgjør det statlig sikra friluftsområdet Hjertøya. Området er tilrettelagt med en enkel bålplass i vest. (Kart: Geodata/Ishavskysten friluftsråd)

4. Områdebeskrivelse/status

Gnr/ Bnr	FS-nummer naturbase.no	Sikrings form	Sikr et år	Areal (da)	Grunneier	Forvaltning og drift	Nær- område?
95/33	FS00000389	Erverv	1984	49	Stat	Balsfjord kommune / Ishavskysten friluftsråd	Nei
Kommentarer		Hjertøya er egnet som utfartssted for båtturer og bading sommer, og utfartssted på isen om vinteren. Det er mye isfiske rundt øya om vinteren. Øya brukes i dag til noe båtutfart om sommeren. Bygdefolk har tidligere feiret St.Hans med bål på øya, noe som ikke har blitt gjort i senere år. Øya er viktig hekkeplass for bl.a. ærfugl, gås og måkearter. Det praktiseres derfor lokal ilandstigningsforbud fra isgang til St. Hans.					

	forklaring	beskrivelse
Naturgrunnlag	Kort om flora og fauna, landskap, naturtype, evt rødlistearter etc	Liten øy som ligger skjermet til innerst i Nordfjorden, ca. 180 meter fra land på sørsida. Høyeste punkt 11 moh. Berggrunn kalkglimmerskifer, og kalksilikatgneis. Øya var før beiting frodig tilgrodd med lauvskog og tette granplantinger. Det er uvisst når granplantingene er plantet. På øya står også noen spredte vakre furutrær, først og fremst på vestsiden. Det ligger strand mellom to nes på nordsida, og to fine viker på vestsiden. I øst ligger en åpen gresslette, der beitinga har hatt stor effekt på tidligere tett krattbuskas. Noe svaberg på øyas vest- og sørside. En god del einer, som har viset seg viktig for hekking av bl.a. ærfugl. Noen år med sauebeite (ca. 5 år), av først Værringen og nå i første hand sauene til Kurt Klaussen, har åpnet opp skogen og det er nå lett å bevege seg blant de spredte bjørketrærne. Sauebeitet har også fjernet mye kratt, som bringebær og rogn. I 2015 beitet også noe geit på øya, sammen med kvitsau og villsau. Hvor mange dyr og hvilken art som beiter på øya varierer fra år til år. Grantrærne gir i dag viktig beskyttelse for vær og vind for sauene. Ingen registrerte rødlistearter i området, men øya er viktig hekkeplass for en rekke fugler som ærfugl, gås og måkearter. Det er mulig at noen av måkeartene er rødlistet, som fiskemåke, men det er ikke gjort noen kjent ornitologisk kartlegging på øya. Øya er sannsynligvis et gammelt egg- og dunvær som var fredet bl.a. mot ferdseil på forsommeren/i hekketida.

Kulturminner	Kort om evt kulturminner i området og hensyn til disse	Ingen kulturminner er registrert inne i avgrenset friluftsområde.
Bygninger	Nevn evt bygninger på området og omtal kort bruken av og ansvaret for disse	Ingen bygninger.
Adkomst/kommunikasjon	Adkomst til området, tilgjengelighet og offentlig kommunikasjon	Hjertøya ligger ca. 180 m. fra land på sørsida, og ca. 300 m. fra nordsida. Fra Storsteinnes langs fylkesveg 858 er det 18 km, fra Meistervik 8 km, og fra Olsborg/Moen 40 km. Adkomst med egen båt i sommerhalvåret, på vinteren kan man gå til Hjertøya på isen. Isen legger seg som regel på innsiden av fjorden, øst for Hjertøya. Langfjære (40 m+) på størstedelen av fjæraområdene på fastlandet rundt øya. I 2015 ingen allment tilgjengelig parkeringsplass eller båtplass på fastlandet.
Egnet bruk	Vurdering av hvilke aktiviteter området egner seg for	☒ Turgåing ☐ Sykling ☒ Bading ☐ Klatring ☒ Båttutført ☒ Fiske ☒ Lek, rekreasjon ☒ Telting annet: Fiske inkluderer både fiske om sommeren og isfiske om vinteren.
Eksisterende tilrettelegging	Tilretteleggings-tiltak i området før planperioden inkl tilrettelegging for funksjonshemmede	Enkel bålpluss. Sauetråkk har etablert noen stier, og sauene har gjort skogen åpen og framkommelig. Man kan også vandre langs fjæra på øya.
Annet	Andre relevante forhold	

6. Behov for tiltak i planperioden

I tabellen skal både tiltak som er *nødvendige* å gjennomføre for at området skal kunne brukes, og tiltak som er *ønskelig* for å øke bruken av området føres opp. Under kostnad skal de forventede kostnadene ved gjennomføring av tiltaket føres opp. I noen tilfeller er det vanskelig å beregne kostnadene, men det er viktig at de beregnes så godt som mulig. Dette kan for eksempel gjøres ved innhenting av anbud, eller ved å undersøke erfaringstall hos andre kommuner eller friluftsråd.

nr	Tiltak (i prioritert rekkefølge)	Beskrivelse	Utføres av/ Ansvar	Gjennomføres år	Kostnad
1	Informasjonstavle	Informasjonstavle på øya og evt ved p-plassen. Tavla har ikke blitt produsert tidligere pga avvente på en del avklaringer om adkomst og tilretteleggingsbehov. Tavla skal informere om området (naturgrunnlag, flora, fauna, historie), regler for ferdsel og bruk (søppelhåndtering og hensyn i hekketiden og båndtvang på hund), informasjon om statlig sikra friluftsområder, informasjon om beitet på øya, kart, bilder etc. Gode ilandstigingsplasser og evt. tilrettelegging på øya (f.eks. bål plass) kan også vises på kart på skiltet.	Ishavskysten friluftsråd	2020	(15 000,-) <i>Midler innvilget i 2016</i>
	Total kostnad				0,-

7. Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området

(tiltak utover ovennevnte/ tiltak på lang sikt)

Dette er tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt for allmennheten å bruke området, men som av ulike årsaker ikke er aktuelt for kommunen å gjennomføre i gjeldende planperiode.

- Etablering av rampe/fiskeplass

Det er populært med isfiske på fjordisen, og det er potensial for mer fiske i området også om sommeren. Framtiden vil vise om det er behov for å etablere fiskeplass på Hjertøya.

9. Driftsplan for planperioden

Minst like viktig som tilretteleggingstiltakene, er driftstiltakene. Planen foreslår hvem som har ansvar for de ulike tiltakene, hvor ofte de skal utføres, samt gir en estimert årlig kostnad. Målet er å opprettholde standarden på friluftsområdet etter tilretteleggingstiltakene, og komme slitasje og forfall i forkjøpet. Staten gir ikke økonomisk støtte til drift og tilsyn av området. Det kan likevel være nyttig for kommunen/friluftsrådet, og også for fylke/stat, å ha oversikt over områdets årlige driftsutgifter.

nr	Løpende oppgaver; årlig (f eks rydding, vasking, tilsyn, planklipping etc.)	Hyppighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Tilsyn, holde vegen ned til fjærområdet fra parkeringsplassen åpen, plukke søppel på Hjertøya	Jevnlig i løpet av sesongen		Balsfjord kommune, evt Kurt Klaussen som har sau på øya	
	Sum årlig kostnad:				

nr	Større og sjeldnere oppgaver (f eks grusing, maling, skogrydding etc.)	Hyppighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Hogst og restaurering	-	-	Balsfjord kommune/ Ishavskysten friluftsråd/ Kurt Klaussen	I dag er det sauene som skjøtter jobben med å holde skogen på øya åpen og lettframkommelig. Hvis beitet opphører i framtiden, er det behov for å vurdere og få i gang jevnlig manuell rydding og hogst.
2	Fjerning av grantrær	-	-	Balsfjord kommune/ Ishavskysten friluftsråd/ Kurt Klaussen	Per i dag er det ikke spesielt vanskelig å bevege seg mellom grantrærne, i tillegg til at de gir skjul for vær og vind til sauene. Gran er likevel et fremmed treslag og ikke ønskelig i et statlig sikra friluftsområde, slik at behovet for å delvis eller helt fjerne grantrærne kan vurderes i framtiden.
	Sum årlig kostnad:		0		

10. Fotografier

Skråbilde fra Fylkesmannen i Troms, fra 2011. Bildet viser Hjertøya til høyre, der det sørlige neset peker til venstre i bildet. (Bilde: Fylkesmannen i Troms)

Det finnes flere store gamle bjørketrær på Hjertøya. Bildene tatt i oktober 2015 og juli 2018. (Foto: Maja Sjöskog Kvalvik og Toril Skoglund, Ishavskysten friluftsråd)

Her var det tidligere svært tett krattbuskaser av først og fremst rogn og bringebær. Sauebeitet har fjernet betydelige mengder av vegetasjonen og disse er nå så godt som helt borte. På bildet ses mjødurplanter. Bilde tatt i juli 2018, på østsiden av øya. (Foto: Toril Skoglund, Ishavskysten friluftsråd)

Enkel benk på vestsiden av øya med utsikt over fjorden, tilrettelagt av bonde Kurt Klaussen. Bilde tatt i juli 2018 (Foto: Toril Skoglund, Ishavskysten friluftsråd)

Stier lagd av beitedyrene på øya. Bilde tatt i juli 2018. (Foto: Toril Skoglund, Ishavskysten friluftsråd)